

Abonamentul:

Pe un an 8 coroane.
Pe jumătate de an 4 cor.

Pentru România și alte
țări străine pe an 10 cor.

Un număr singuratic
10 fileri.

PROGRESUL

Redacția și Admini-
strația Nr. 817.

Telefon Nr. 29.

Apare în fiecare
Sîmbătă.

Inserate după învoială.

Manuscripte nu se
înapoiază.

† Hermina Maniu

Duminecă a încetat din viață, în etate de 69 de ani, cunoscuta matronă română *Hermina Maniu*, văduva fericitului *Dr. Aurel Maniu*, fost deputat și notar public regesc în Oravița. Reposată, odrașă a unei vechi familii rom., fiica lui Dimitrie Haica, fost primar în Arad la 1848, a fost o mare binefăcătoare: a făcut și în Oravița și în Lugoj fîntini publice, a dăruit școlarilor săraci în fiecare an hainuțe și revizite școlare, însfîrșit a pus degetul pretutindeni unde i-se cerea ajutorul moral și material. Ea lasă în urmă o ramificație de familii distinse românești.

Rămășițele pămîntești i-au fost transportate la Lugoj, unde i-sa făcut înmormîntarea cu cuvenita pompă. Fie-i țărîna ușoară și memoria binecuvîntată!

Judecată logică.

Doi prietini sed la o masă, adîncindu-se într'o conversație. Dintr'o divergență de păreri se dezvoltă adeseori o dezbateră vehementă. Fiecare își apără dreptul; niciunul nu cedează. Se despart susținînd fiecare că el are drept ear nu amicul său. Pot ei avea amîndoi dreptate? Să urmărim:

Lumea ce ne încunjoară ofere un izvor nesecat de senzaționalism. Senzațiile ni-se promovează mai departe prin organe (ochi, ureche, nas, limbă, pele) până la centrela co-

respunzătoare a acestor senzuri (văz, auz, miros etc.). Acestea stau față în față atît unele cu altele, cît și față de centrul principal, în legătură strînsă cu cugetul, conștiința. Aici se prefac senzurile în noțiuni, idei și — judecată logică.

O afirmare, o enunțatie, vorbind științificește — o judecată logică, este deci un product foarte complicat al acțiunilor fiziologice și psihologice ale organismului nostru.

Pentru o afirmație ori judecată dreaptă este deci necesar: 1. să păstrăm echilibrul fiziologic și psihologic, ce adeseori se derangează prin felurile noastre dispoziții corporale. 2. Trebuie să funcționeze fără greș organele conducătoare de senzuri. Un defect organic, sau o boală cronică, ori latentă poate să producă deranj. Dovadă aberația senzurilor. 3. Insfîrșit centrele împreună cu centrul principal, cel mai însemnat în acest proces complicat, trebuie să lucreze perfect. Acesta încă fiind expuse la miș și miș de deranjuri. Insfîrșit aceste împrejurări condiționează puțința de a ni-se înfățișa o iconă clară, de a primi o impresie, o idee bună. Și aceasta numai în rare cazuri o putem avea, căci fie orcît de mici greșalele pe cari niciodată n'am încercat a le evita, ele se îngîmădesc și uneori au urmări destul de grave.

Din toate acestea se învederează cît de greu e a-ți face o idee, fără preocupare, pentru a dobîndi astfel o judecată clară. Ne învață și experiența zilnică, cum aceste mici greșeli fiziologice și psihologice, uneori abia observabile, sînt în ultima analiză cauza diver-

gențelor de păreri, cari adeseori dau anză la schimbări de vorbe, la neînțelegeri, la ceartă, la frecări incurabile, la totfelul de mizerii sociale.

E absolut greu a pronunța o sentință logică, dreaptă. Oamenii cu conduită ireproșabilă, cari cunosc bine legăturile cauzale ale referințelor sociale, sînt cu mare băgare de seamă cînd scot din gură o afirmare cînd fac judecata unei iviri sociale.

Și totuși vedem cît de ușuratic e publicul cel mare, chiar și intelectualii, cît de ușor fac și dînsii citeo emunțatiune, citeo judecată.

Dacă multora li-s'ar deștepta conștiința asupra acestor greutăți, s'ar putea înlătura mai ușor gîlceava dintre oameni, economi-sindu-se energiile și uneori chiar și banii.

Aceste erori atît de puțin observabile au pricinuit vîrsarea multor lacrimi, au căsunat multă mizerie în lume.

Să fim deci cu multă grijă cînd ne căscăm gura spre a judeca pe unul și pe altul!

Dar și mai cu grijă trebuie să fim cînd pronunțăm o sentință asupra unui grup de oameni, asupra obștei.

Vizăm în aceste rînduri pe nesocotiții cari fără a-și putea da seama de ceiace vorbesc, osîndesc, fără niciun temeî, acuși pe unii acuși pe alții, producînd supărări și zarvă fără treabă, deși la toată vecernia se cîntă de atîta amar de vreme „Pune, Doamne, strajă gurii mele“ ...

Omega.

FOILETON.

După șase ani de luptă.

Nici noi n'am fi crezut, cînd am întemeiat această revistă că, odată și odată, vom avea prilejul să scriem un articol în fruntea căruia să așezăm titlul: *după șase ani de luptă*.

Șase ani!

Nu șase ani de trecere de pe un drum pe altul, nu șase ani de legănare oportunistă, de cădelnițare în dreapta și-n stînga, — ci șase ani de umblare continuă pe linia dreaptă a aceluiasi drum, cheltuind întregul entusiasm al tineretii noastre.

Tineretea, pe care alții știu s-o întrebuinteze așa de prudent, închiriînd-o fără niciun scrupul în vederea unor foloase pipăibile, — tineretea aceasta, noi am vînturat-o cu darnicie pentru a cobori și noi, în măsura puteirilor noastre, un dram de idealism în mersul sufletesc al acestei țări.

Nu cerșim recunoașterea și nu cerem laudele nimănuia; dar ne-am revoltat, — și e cea mai legitimă revoltă, — cînd cutare ziar local, menit să coboare un pic de aureolă pe fruntea invizibilă a unor ambițioși, a nesocotit munca și jertfa pe care am închis-o noi în paginile acestei reviste.

Ziarul acela însă va dispăre cît de curînd

nelăsînd în urma lui decît dunga ușoară pe care-o lasă întotdeauna zvărcolirea ambițiilor trecătoare. Revista noastră va dăinui totuși și mai departe, în ciuda tuturilor atitudinilor rezervate și în ciuda tuturilor încercărilor de-a ne îmbrînci la o parte, — încercări venite chiar din partea acelora cărora li-am creat aici o atmosferă morală, în care astăzi le place să se miște cu aere de inițiatori suverani.

Și dacă nu va fi cineva care să ne opriască de-a crede în aceia ce am crezut până acum și de-a apăra, — firește după puterile noastre — convingerile acelea dela cari așteptăm o deplină înnoire morală, — revista noastră va urma, poate cu mai multă odnicie, același drum pe care l-am urmat și până acum.

Dară pentru că atitudinea noastră de până acum n'a fost *cerută* dela nimeni, ci a fost determinată în chip foarte firesc de către ce era mai sincer în sufletul unui grup de tineri, vom urma și de azi înainte să ascultăm de glasul, — dar de *un singur glas*, de unde-am primit și de unde vom primi orientarea silințelor noastre.

Mai mult ca orcînd, avem astăzi un cîmp de acțiune bine lămurit, pe întinderea căruia vedem punctele cari trebuiesc apărate și vedem punctele în cari trebuie să lovim fără cruțare.

Incredințați, că o literatură nu poate înflori decît în mijlocul unei atmosfere morale, în care

să plutiască cele mai nobile preocupări, — vom ține paginile noastre deschise tuturilor condeielor neîntinate din mișcarea cărora poate să izvorască acel avînt de idealism după care năzuim cu cea mai puternică ardoare.

Incredințați, că revistele literare, conduse în spiritul libertinaj al „Flăcării“, înlătură și cea din urmă fărîmă de disciplină care trebuie să stăpîniască într'o mișcare literară, — vom căuta din răspuseri să readucem rînduiala aceia morală în care talentele se înalță și-n care o mișcare literară primește prestigiul și semnificația cuvenită.

Incredințați, că moravurile strecurate, în timpul din urmă, înlăuntrul mișcării noastre literare au adus după ele o vădită scădere în însăși valoarea celor din urmă producțiuni, — vom căuta sistematic să întronăm principiul selecțiunii, pentru a înlătura zgomotul asurzitor al nulităților scăpate din friul criticii române.

(„Ramuri“)

C. Ș. Făgețel.

Dujmanul Femeilor.

— Legendă orientală —

A fost odată un tînăr frumos ca un bujor și binefăcător ca un fecior de împărat din povești. Dar nu era numai frumos, ci și deștept, și numeroasele sale scrieri i-au dus numele peste nouă țări și nouă mări. Nu era dar mirare că

Jubileul

Societății academice „Petru Maior“.

Aducem la cunoștință on. public românesc, că soc. de lectură „Petru Maior“ singura instituție acad. a universitarilor români din Ungaria și cea mai veche societate studențească din Austro-Ungaria își serbează în 13, 14 și 15 Februar st. n. împlinirea anului al 50-lea de viață. Dorim ca prăznuirea anului acestuia să fie nu numai pentru noi jubileu, ci a întregii tinerimi din Ungaria o adevărată sărbătoare națională, ca o dovadă de trainicia principiilor de cari a fost condusă soc. P. M.

Atunci voim să aducem sincere semne de pietate și venerație generației 40 — 60, care a scris cea mai frumoasă pagină în istoria evoluției noastre sociale, dorim atunci să aducem mulțumită premergătorilor noștri, al căror caracter și inteligență azi ne asigură păstrarea și dezvoltarea datinilor, învățăturilor și ideilor naționale. Voim apoi, ca prin apropierea noastră de lumea românească, ca să-și întărească idealul social ce tot mai mult se impune, să aducem adevărate explicații ce interesează viața noastră studențească mai de aproape și să expunem un tablou fidel al inimei, sufletului și al raționamentului nostru, dela afirmarea căora depinde mersul societății în viitor.

Avem să ne elarificăm rostul nostru în societate și să vorbim de relele și boalele ce ni-le aduce mizeria materială și primitivitatea mediului mașter în care ne petrecem viața. Am dori, ca pretenziunile noastre, de a lărgi marginile de activitate și de a susține principii noi, amăsurat cerințelor sociale, mai multe și mai bogate în variațiuni, să găsiască un echou adevărat de dragoste, ca atunci defapt să fim fericiți, că avem o mică și draguță „universitate“ românească în Ungaria.

Comitetul a luat cele mai mari măsuri pentru reușirea programului; succesul ne este asigurat, mai ales că avem de patroni pe cei mai distinși și autorizați bărbați dela noi.

Deocamdată vom publica numai programul general al serbărilor: Marți în 13 Februar: seara de cunoștință; Mercuri 14 Februar: serviciul divin, ședința literară, seara concert, la care ne este asigurat con-

priviri rîmnoare de femeii îl urmau peste tot locul și căutau să-l cuceriască.

Însă Omar, așa se numia tînărul, era solomonit împotriva ademenirilor femeilor, căci în sufletul său prinsese rădăcini adînci zicala înțeleaptă: „E bine să te însori, dar să nu te însori e și mai bine!“

Însă tocmai receala sa aprindea și mai mult focul patimii în inimile femeilor, și Omar nu mai știa cum să scape de vorbele lor de dragoste. Desnădăjduit o porni afară din oraș, se aruncă la pămînt și se rugă de Allah (Dzeu):

— Ia-mi frumsețea care-mi amenință liniștea și fă-mă urît să se teamă de mine bărbații și să se îngroziască copii!

Și Allah i-a făcut pe voe. Omar se făcu urît ca mama pădurii. Dar ceiace perduse corpul, a cîștigat înzecit mîntea lui. Cuvîntările sale curgeau puternice ca valurile unui rîu, trupul său încîrcat se înălța sub puterea cugetărilor sale, și focul însuflețirii țîșnia din trăsăturile sale pocite, cînd vorbea poporului în piață.

Cu toate acestea îl năpădiau femeile deștepte și cu duh.

Căci urîtenia lui, stăpînită de minte, le atrăgea mai mult decît frumsețea lui, și-l slăbiau și mai puțin ca înainte frumoasele. Căutau să-l atragă în mrejele lor prin șiretenie și lingușire, dar deșteptul Omar nu se dedea deloc bătut.

cursul celei mai mari ariste dela noi, d-na Lucia Cozma; Joi 15 Februar: banchet, serată dansată, ear de vom avea norocul, putem serbători și participarea scriitorilor noștri, la o eventuală șezătoare.

Rugăm on. public românesc, să se considere și pe această cale de învitare, decumva vom perde din vedere învitarea specială.

I. Teicu,
președinte.

Falimentul științei.

Nu vom vorbi de pretinsul faliment, ce-ar fi dat știința căutînd a ne lămuri asupra Lumei și a problemelor ce omenirea își pune decînd s'a ridicat mai pre sus de animalitate.

Se vorbește însă destul de des de falimentul ce-ar fi dat Știința întrucît e vorba de adus îndreptări la relele și neajunsurile de cari suferă societatea omenescă.

Nereușite s'au întîmplat multe și mari, întrebarea ce ne punem, însă, cu drept cuvînt, este dacă vina e a Științei însăși ori numai a celor, cari s'au încumetat a vorbi în numele ei.

S'au dat prea ades deslăgări, isvorite nu din studiul problemei de deslegat, nu înrtebuințind metoda științifică, nu rostîndu-se, după ce ar fi adîncit'o din toate punctele de vedere, ci mai curînd ascultînd de-o inspirație, sau în cazul cel mai bun, țînînd seamă numai de-acea față a lucrului care era mai familiară.

Multă vreme în întocmirea legilor, în vre-o țeară rămasă în urmă, și care năzuia a cîștiga timpul pierdut, au crezut că vor strămuta civilizația și cultura țărilor vechi, dacă vor traduce totfelul de legi, cari reglementează acolo ramurile cele mai deosebite ale activității omenesci.

Neapărat legi de acestea erau de nevoie, întocmai dupăcum, cînd voim să să facem un oraș nou, dintr'o dată, trebuie să tragem siliți, să însemnăm locuri pentru școli, teatre, biserici, tribunale, bănci, camere de comerț, poarte și port, de bună seamă gări, fabrici etc. Dar planul vă rămînea o figură goală, un vis, dacă oamenii mulți, bine pregătiți în totfelul de specialități, capitalități, și muncitori etc., nuse vor așeza și nu vor da prin munca și

pricepera lor materialul care să umple ca-tedrele goale.

Greutățile ce întîmpină cei cari nu în-ființează un oraș în pustiu, ci vor să toarne în tipar nou orașe și țări vechi, sînt de altă natură, dar și mai mari. Oamenii au deprinderi moștenite, multe bune, destule rele, și anevoie se pot mlădia și deprinde cu condițiile noi de viață.

E lezne de văzut că în asemenea împrejurări nu va fi deajuns să cunoști cu deamănuntul instituțiile din țările aflate pe alte trepte ale evoluției, ci să cercetezi bine, cu spirit critic, fără niciun prejudețiu, cînd s'au introdus aceste reforme aiurea, în ce condiții și ce rezultate au dat. Pentru observatorul înarmat cu pregătirea trebuitoare, țările de pămînt înfățișează cel mai uriaș laborator, cu experienți făcute în condițiile cele mai felurite. Experiențele acestea durează în unele locuri de sute de ani, aiurea sînt începute numai de zeci de ani sau chiar de ani. Și totodată i-se dă prilej de a cunoaște ce înrîurire pot avea rasa, religia și alți factori; căci și în această privință avem cele mai felurite combinații preparate parcă'nadins.

Va trebui să ținem în seamă toată experiența făcută aiurea, cît și împrejurările speciale ale țării cu pricina. Numai astfel vom putea hotărî care este soluția cea mai potrivită pentru cazul concret ce avem în vedere.

Firește, studiul fiecărei din țările străine nu poate fi serios, metodic, cum îl vrea știința, dacă nu vom cunoaște-o în dezvoltarea ei istorică. Nu va fi cu putință nici să urmărim numai fenomenul care ne interesează în special, căci nu-i vom putea înțelege înrîurirea ce a avut-o el asupra tuturor celorlalte, cum și acestea asupra lui. Neapărat, cu atît mai mult trebuie să cunoaștem în tot complexul ei, în dezvoltarea ei istorică, și cu toată complexitatea, țara în care avem a lucra.

Dacă nu se vor ținea seamă de toată această complexitate a problemei, firește soluția nu va putea avea pretenția de a fi științifică și deci adaptată perfect la realitate și la scopul ce urmărim.

Vina nereușitei va fi nu a științei, ci va arăta, că problema s'a deslegat neștiințific, deci necorespunzător în realitatea ce era de schimbat, sau de înființat, pe ruinele alteia.

Din analiza de mai sus iese că deslegarea acestor probleme s'a făcut mai totdeauna pe cale empirică și că rolul de căpetenie, l-a jucat inspirația oamenilor de stat geniali și că deacea s'a și zis că politica este artă și nu știință.

Cu atît mai mare trebuie să ne fie recunoștința și admirația către cei cari prin știința și geniul lor, au întemeiat atîtea reforme reale adînci în România, în cei din urmă cincizeci de ani ai veacului trecut, reforme pregătite în cei dintîi cincizeci de ani ai aceluiași veac.

(V. N.)

Infiorătoarea crimă din Craiova.

Membrii unui tribunal țigănesc, certîndu-se, se omoară între dinși.

Citim în „Minerva“: Aseară în cîrciuma lui Mihalache Angelescu din strada Amariei, vis-à-vis de regimentul 1 Dolj, s'a făptuit o groaznică crimă.

Faptul s'a petrecut în modul următor: De mai mult timp exista o veche ceartă între Țigani Ion Neculai Iordache,

— Toate relele vin dela femeie!, zise el, și eu nu-mi vînz libertatea pentru nimeni în lume!

Cu vremea însă prigonirile adorătoarelor sale îl făcură să-și urască zilele, și ear se duse afară din oraș ca să ceară ajutorul lui Allah.

— Ia-mi și duhul, strigă el, care lucește în trupul meu pocit ca un diamant într'un ciob prost! Fă-mă prost ca un hamal (ziler), care trăește liber și nesupărat de nimeni.

Allah îi împlini și dorința aceasta și Omar simția cum peria toată știința din el, și cînd de prostie se împedea chiar de bățul său, se porni pe rîs.

Intorcîndu-se la oraș, întîlni pe Zoraide, care avea o mică gospodărie și care de o viață de om vîna un bărbat. Cum îl zări pe Omar, se duse întins la el și-i zise:

— Te cunosc eu bine, tu ești Omar, duj-manul femeilor. Dar eu știu bine că tu desprețuiești femeile numai ca să mă aștepti pe mine! Uite, am venit. Am douăzeci de capre la grajd și mai mulți piaștri (bani) în ladă, decît ai putea să numeri tu!

Și fiindcă Omar era prost de da în gropi, crezu toate cite îi spunea, și o luă de nevastă! Allah însă, cel plin de bunătate, îi dăruise pelîngă prostie și o baniță de noroc, așa că trăi fericit cu Zoraide, încît nici pizma, fratele vitreg al norocului, nu se putu apropia de ei.

Min. lit. il.

El. Zorab.

Gheorghe Iordache, Ion Iordache și Filip Catiru, domiciliati în afară de bariera Amarnadii.

După obiceiul țigănesc, dinșii au hotărât să fie judecați de tribunalul lor, adică de vataful Neculai Boboc și consiliul lor de judecată.

Aseară fiind hotărâtă ziua de judecată, s'au dus cu toții la circiuma de mai sus, și după ce au băut, au început procesul.

La un moment dat discuția schimbându-se în ceartă, pecind circiumarul era dus în pivniță, să mai scoată vin pentru gălăgioșii băutori, Țiganul Ion Neculai Iordache a scos un cuțit dela brâu, cu care a aplicat mai multe lovituri în abdomenul lui Filip Catiru, care a căzut jos în nesimțire, rostogolindu-se în pivniță unde a încetat imediat din viață.

Ceilalți Țigani voind să pună mâna pe criminal, fratele acestuia anume Neculai a tras mai multe focuri de revolver asupra lor, împușcând pe Țiganca Floarea Văduva, care era împreună cu dinșii.

Fiind anunțate autoritățile, au sosit imediat la fața locului d-nii prim-procuror Bănescu, judecător de instrucție Ștefănescu, procuror Dumitrescu și comisarul circumscriptiei Tescoveanu.

Aceștia urmărind pe criminali au reușit să-i aresteze. Ei au fost depuși în arestul poliției.

Femeia Floarea Văduva a fost internată în spitalul Filantropia, ear cadavrul lui Catiru a fost trimis la Morgă, unde se va face autopsia.

IGIENĂ.

Hrana și curățenia.

Dumnezeu a făcut așa de minunată mașina trupului nostru, că singură ne boldește să-i dăm ce-i trebuie și ne mulțumește când îi dăm tot ce-i trebuie și numai cît îi trebuie, prin mulțumirea și veselia firească a omului sănătos. Omul posomorit e mai totdeauna bolnav.

Cînd trupul nostru are nevoie de hrană, ni-e foame. Cînd are nevoie de apă, ni-e sete. Cînd mîncăm și bem fără foame și fără sete ne simțim greoi și citeodată ne îmbolnăvim chiar. Durerea nu-i decît semnul că am greșit cu ceva în contra legilor firii. Cînd începe boala, avem fiori de friguri. Singele alegă supărat în toate părțile corpului și se luptă toată mașinăria ca să dea răutatea afară. Dacă asudăm, ne mai liniștim. Sudoarea nu-i decît darea afară prin piele a materiilor prin care se supără organismul. Cînd ni-e un copil bolnav, are călduri, ne bucurăm dacă vedem că începe a năduși, fiindcă știm, că se va însănătoși.

Dar, nu numai cînd ne îmbolnăvim, trupul nostru are nevoie să dea afară materii nefolositoare, ba chiar otrăvitoare pentru trup, ci aproape neînterupt. În trup se face un fel de ardere între o parte din hrană și aerul pe care-l suge singele din plămîni. Din această ardere iese căldura și puterea trupului, dar rămîne și un fel de cenușă, că să-i zicem așa, care trebuie dată afară. Și, cîcî arderea se face în mai mare măsură, cuatît și cenușa se face mai multă. Dece cînd muncim mult și alergăm, ne înferbîntăm și asudăm? Fiindcă atunci singele umblă mai iute, noi gîim, adică trimitem cu foile — plămîni — aer mai mult, și focul din noi arde răpede. Apoi asudăm ca să curățim cenușa, spre a nu se aduna prea multă, așa ca să împedecă umbletul regulat al mașinii și decî s'o îmbolnăviască.

Înțelegem dar că slujba pelii este de mare însemnătate pentru sănătatea noastră.

Pelea nu cere altceva pentru a împlini slujba ei cea dătătoare de viață decît s'o ținem curată, adică s'o spălăm dîncînd-încînd cu apă, pentru a destupa bine găurelele cele mici — porii —, prin care să poată ieși cu înlesnire sudoarea. Trebuie, dar, să facem băi de curățenie. Obiceiul acesta nu-l au aproape deloc sătenii noștri, și e

foarte rău. Deacea nici nu prea stau bine cu sănătatea.

Românii, strămoșii noștri, se spălau pe tot trupul, făceau băi, cum ne spălăm noi fața și minile. Deacea ajunsese cel mai voinic popor, de spăimîntase toată lumea prin puterea și vitejia lui.

Ar trebui ca măcar odată pe săptămînă să ne spălăm întreg trupul cu apă și cu săpun. E minunată puterea și sănătatea ce-o dă corpului asemenea curățire. În timpul verii, mai ales, nu trebuie să uităm puterea binefăcătoare a apei care curge din belșug pelîngă noi și nu ne cere niciun ban ca să ne dea ce-i mai scump pe lumea aceasta.

Din cele spuse se vede că un om harnic și priceput se poate folosi, fără multă greutate, de binefacerile puse de Dumnezeu la îndemîna orcuî, pentru a-și păstra ceiace este mai scump decît toate pe lumea aceasta, adică sănătatea.

Aer proaspăt și curat, lumină multă dela soare, căldură și hrană echilibrată, apă curată și pe dinlăuntru și pe dinafară, și, ca o încununare a tuturor, curățenia, mama sănătății și semnul omului înțelept, — eată ce-i trebuie omului ca să fie sănătos.

Și nu e de ajuns să știm ceiace-i bine, ci trebuie să avem tăria de a și săvîrși binele și a ne feri de rău.

A. Necula.

ECONOMIE.

Gunoirea pomilor.

Vedem an de an că pomii din grădina descose tot mai puțin și recolta e tot mai inferioară; semn că pomii trebuie gunoșiți. Gunoirea aceasta se face mai practic așa, că înjurul pomului pecit e coroana lui de lată săpăm un șanț de 30 cm adînc, care se umple toamna cu gunoi gras proaspăt cu cenușă, ori cu gunoi putred și lăsăm peste earnă șanțul deschis, ear primăvara îl acoperim cu pămînt. Să observăm, că pe rădăcinele pomului să nu ajungă nici gunoi, nici mortaciuni de animale. Dacă pomii îmbătrînesc, însă pe unele ramuri cresc vlăstari tineri, atunci să ajutăm pomii ca să întînerească. Retezăm ramurile bătrîne și înlocuim lor lăsăm să crească vlăstarii cei noi. Tot atunci săpăm bine și adînc înjurul pomului și-l gunoim.

Coroana prea deasă trebuie să se rarească și ce e de prisos tăiat. Ramurile uscate și vătămate au să fie înlăturate. Toamna curățim trunchiul cu lapte de var sau cu zamă făcută din sînge proaspăt de vită și am lut. Să observăm bine, că mai ales persecii vor fi atacați de păduchi de frunză. Stropim pomii cu leșie de tutun, care se pregătește astfel: un chilogram de leșie (să poate cumpăra la oraș) de tabac se subție cu 50 de litri de apă. La caz, că pe meri observăm păduchi roșii îi vom omori cu o perie înmuiată într'un amestec din 2 litre petrol, o litră de lapte cald și 60 de litre apă. Cătră sfîrșitul iernii pomii trebuie curății de ciunurile de omide. Pomii, cari au rodit peste măsură de mult îi sprijinim ca să nu să frîngă.

Cărășanu.

CRONICA.

Duminea trecută s'a făcut în sinodul bisericii din localitate restaurarea comitetului parohial, care și-a ales de președinte nou pe adv. *Dr. Mihaî Grosșanu*.

Luni a fost înmormîntat la Arad învățătorul pensionar *Gheorghe Morariu*, un om vrednic, care prin strădania sa neasămuită a ajuns la o frumoașă stare materială.

Îl depling între număroșii săi următori: fiica sa văduva *Aurelia Cucu* din Oravița și fiul său adv. *Dr. Alexandru Morariu* din Caransebeș.

Odihniască în pace!

La *Lugoj* a fost ales de primar al orasului spre bucuria și a noastră a tuturor, vrednicul supleant de pîn'acum d. *Dr. Dimitrie Florescu*. Vivat!

La *Teregova* a încetat din viață tinăra soție de 23 ani a suprefectului *Dr. Geza Stoiacovič*, fiica comersantului Valentin Eisele din localitate. O deplinge soțul ei și doi copii minori. Fie-î țărîna ușoară!

Banca „Timișiana“ diu Timișoara și-a ținut Mercuri dim. adunarea generală în care a decis urcarea capitalului societar la 2 milioane. După o discuție, la nivel, toate propunerile direcțiunii s'au primit unanim, ear alegerea unor membri în direcțiune (Ionaș, Dr. Crăciunescu, Dr. Adam) și a unui membru nou în consiliul de control (Dr. Mezin) s'a făcut cu toate voturile. După adunare acționarii au luat masa la Kronprinz, unde au încheiat veselî izbînda zilei, aducînd elogiî vrednicului ocîrmuitor al institutului d. *R. Cărăbaș*.

În satul *Greovaț* din vecinî earășî s'a întîmplat o crimă înfiorătoare. Un țaran, despre care dealtfel se povestește că pîn'acum a fost om blînd și răbdător, într'o ceartă cu socrul său a scos cuțitul și străpungîndu-l, l-a omorît pe loc. Eată unde duce sălbăticia oamenilor noștri, despre care am scris în atîtea rînduri.

Căderea baronului *Dr. Barkóczy* din minsterul cultelor e socotită ca o izbînda a curentului anticlerical, ce domnează în țară.

Dr. Constantin Bușanu și d-soara *Claudia Goga* cununăți. Felicitări!

„Societatea de lectură“ din *Cacova* aranjază Duminecă seara la 11 Februar st. n. 1912 în sala otelului „Plugarul“ o petrecere socială impr. cu dans și tombola. Prețul intrării 1-80 cor.

D-nul *Romul Balnojan*, oficiant la „Sentinela“ (Satul-nou), își va serba cununia cu d-șoara *Danița Fogaraș* la 11 Februar st. n. a. c. în biserica ort. rom. din *Sîn-Mihaî*. Felicitări!

După statistica oficială Ardealul are ceva peste 2 milioane de locuitori, dintre cari cam 1 milion și jumătate sînt Români.

Dr. Virgil Beșan din Lugoj și *Dr. Alxa Bușoc* din Arad au făcut cenzura de avocat la *Murășoșorheiu*.

În Norveghia s'a adoptat proiectul de lege în senzul căruia și femeile pot ocupa în stat, afară de biserică, armată și diplomație, aceleași funcții ca și bărbații. Auzit-ai!

Un Medic din Dijon a fost arestat pîntrucă și-ar fi otrăvit pe un coleg al său care îi făcea concurență.

Dezvălirea statuei lui *Cuza-Vodă* la Iasi, la care vor participa Români de pretutindenî, s'a fixat pentru 3/19. Mai 1912.

La 24 Ianuar c. a fost un mare cutremur de pămînt în Grecia.

La *Bozovič* a murit bătrînul preot rom. cat. *I. Mayerhoffer* în etate de 88 de ani.

Dr. V. Babeș a vorbit la Academia Română despre „Nouî cercetări pentru vindecarea cancerului“.

Curia a decretat innul „Deșteaptă-te Române“ ca inofensiv și, decî, cîntarea lui de nepedepsibilă.

Dieta croată a fost din nou dizolvată.

La 8 Februar c. n. țîrg de tauri la Lugoj.

La vară se vor organiza la Praga marî sârbări din prilejul congresului ce-l vor ține acolo socialiștii slavî din toată lumea.

Faimosul haiduc din țara Oltului *Budac*, coborîndu-se din munți, a fost zilele astea împușcat de jandarmi.

La Hamilton (America) au fost linșati de mulțime 6 Negri, cari au fost împușcat pe un fermier nevinovat.

Sfătosul *Spangler Lee*, prorocul Pensilvaniei earășî procește sfîrșitul lumii, ce va urma peste 4 ani. Hm...

La Wiener-Neustadt se construiesc aeroplane peștru armata chineză.

Krassói takarékpénztár Lugoson

Vagyon		Mérleg-számla		Teher	
Pénztári készlet	161509	36	Részvénytőke	4000000	—
Követelések nagybankoknál	592990	36	Tartalékalap	873635	68
Váltótárca	9990975	02	Osztalékalap	60000	—
Jelzálogkölsönök	5003188	91	Árfolyamkülönbözeti alap	30000	—
Értékpapír és függő kamatok	2753385	86	Házértékesítkeskenési alap	28000	991635
Adósok fedezettel	407296	96	Tisztviselők nyugdíjalapja	28848	20
Szeszadóhitel kezességeikért	596000	—	Betét	6571731	89
Ingtatlanok: Intézeti ház	41918	92	Hitelezők	492635	19
Király-utcai bérház	198929	39	M. kir. áll. kincstár szeszadóhivatal	596000	—
Különféle ingatlanok	30933	40	Visszleszámitolás	3988586	88
Értékpapírtőleg, kézzizálogkölsön, részletvivizlet	24022	10	Engedmenyezett jelzálogkölsönök	2649656	94
Idegen pénznemek, szelvények, kisorsolt értékek	13858	83	Fel nem vett osztalék	70	—
beszedése	6000	—	Betétkamatadó	16326	09
Safe deposits berendezés	99563	18	Átmeneti tételek	177980	24
Átmeneti tételek	19920572	29	Tiszta nyereség	407102	18
				19920572	29

Terhek		Eredmény-számla		Jövedelmek	
Betétkamat	284097	66	Áthozat 1910. évről	906	97
Részvénykibocsátási kamattérítés	19700	—	Váltókamatok	598151	40
Betétkamatadó	30279	80	Jelzálogkölsönkamatok	292550	21
Visszleszámitolási kamat	104114	90	Értékpapirkamat	58747	76
Engedm. jelzálogkölsön kamat	103995	77	Folyószámlakamat	34612	63
Adó	56545	55	Jutalékok és értékpapírnyereségek	68044	93
Bélyegilleték	1144	60	Ingtatlanok bérjövödelme	23649	29
Felügy. biz. választm. tiszti fizetések és tisztetdíj	43890	90	Értékpapírelőleg- és kézzizálogkölsön kamat	1639	67
Üzleti költség	19700	12			
Nyugdíjalap hozzájárulás	2517	33			
Helyiségbér	3000	—			
Leírás: követelésekből	1114	05			
Safe deposits berendezésből	1000	—			
Tiszta nyereség	407102	18			
	1078302	86		1078302	86

Lugos, 1911. december 30-án.

Rudali Adolf s. k.
főkönyvelő.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Ifj. Deutsch Ignác s. k. elnök
Grünbaum Soma s. k. vezérigazgatóDeutsch S. Ignác s. k. alelnök
Hirschl Miksa s. k.
Dr. Rostás Gyula s. k.Deutsch Bernát s. k.
Német Phöbus s. k.
Vértes Lajos s. k.Dr. Fényes József s. k.
Nikolits Dániel s. k.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Hatieg Titusz s. k. elnök

Kammergruber Zsigmond s. k.

Klein Alfréd s. k.

Tyroler Emil s. k.

Anunț.

O mașină nouă de treerat cu motor
(benzină), cu 6 muteri, împreună cu garnitura completă, cu garanță, o vinde din mină liberă:
Ion Almajan proprietar în Zsurzsova
(p. Kákófalva).

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosească **crema americană, pudra americană și săpunul american**, care depătează de pe față și de pe mini orcefel de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebuintate până acum. Se capătă la: **Apoteca Sfintul Gheorghe în Oravița** (peste drum de prăvălia R. Goldstein).
Prețul unui borcan de cremă americană 1 coroană. Prețul pudrei americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpunului americ. 80 fil. Incontra durerii de dinți mai bune sînt pi-căturile americane. Prețul 1 cor.

Vînzare de petrol dela fabrică și făină dela Moara de foc a Societății Căilor ferate din localitate la
Ignățiu Feldmann
Oravița.

Firma

M. Atzinger & Comp.

din Oravița montană

vinde, din cauza desfacerii despozitului de gram-faoane,

orce patefoane, eufoane, gramafoane cu o reducere de 20 la sută, ear plăcile cu cîte 2 cor.

Prăvălia de pantofar
a lui

Mihaï Andrei

din Bozovicî

cu existență sigură, putînd să se lucre în permanență avînd sculele trebuitoare, cu cîte 5—6 calfe, e de vînzare, în condiții absolut avantajoase. La primirea prăvăliei e a se depune 2000 coroane. Numărul frumos de mușterii e garantat, din momentul primirii. Ar fi de dorit ca un Român să-și poată 5-2 acolo intemeia un viitor sigur.

Un taur (bic)

de prăsilă de Șvițera de un an și
ătate

se află la economul
Sima Mu. Iladia (Illyéd).